

УДК 279.14-67 (477)

DOI <https://doi.org/10.32840/2707-9147.2021.89.11>

О. О. ПОЛУМИСНА

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри журналістики,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

В. В. КУРИЛЯК

кандидат технічних наук,
доцент кафедри філософії та релігієзнавства,
Український гуманітарний інститут

ІМІДЖ ЦЕРКВИ АДВЕНТИСТІВ СЬОМОГО ДНЯ В МАСМЕДІА УКРАЇНИ

У статті представлено аналіз медійного образу й іміджу Церкви адвентистів сьомого дня в засобах масової інформації України. Авторами проаналізовано інформаційні сайти та ресурси, які належать світському масмедіа, релігійним інформаційним ресурсам і адвентистській деномінації. Зроблено висновок про те, що українське суспільство має щодо адвентистів неоднорідну думку. Ця думка формується під впливом розмішених у засобах масмедіа матеріалів, на основі яких можна вивести позитивні, нейтральні та негативні конотації. Ці матеріали формують та творять образ українських адвентистів у суспільстві. У результаті встановлено, що за час періоду незалежності України адвентисти зуміли сформувати власний зовнішній імідж завдяки соціальним проектам. З одного боку, цю деномінацію знають як прихильників здорового способу життя, людей, які толерантно ставляться до інших народів та релігій, осіб, що займаються благодійною діяльністю. З іншого боку, через постійні використання слів із негативним забарвленням та контекстом, на кшталт «секта», «штунди» тощо, в уяві пересічного громадянина вимальовується образ чогось незрозумілого, жахливого, чужерідного, що може зашкодити життю та здоров'ю людини. Зроблено висновок, що релігійні медіа формують переважно позитивний внутрішній та зовнішній імідж адвентистів, світські медіа завдяки сенсаціям представляють адвентистів як людей із релігійними відхиленнями, а самі адвентисти намагаються показати суспільству, що з них може бути користь у суспільно-благодійному аспекті. Однак засоби масової інформації України потребують балансу думок щодо цієї деномінації, оскільки незбалансований імідж конфесії шкодить не лише самій деномінації, а й пересічним читачам, які споживають суперечливу інформацію.

Ключові слова: український адвентизм, протестантизм, медійний імідж, образ у ЗМІ.

Постановка проблеми. Протестантизм є одним із релігійних напрямів, який динамічно розвивається на теренах України. Одним із його напрямів є адвентизм, до якого належить третя за кількістю вірян спільнота. У контексті дослідження постулюємо, що важливою складовою частиною будь-якої релігійної деномінації є її імідж і образ у суспільстві. Зазвичай імідж церкви формується переважно на сторінках засобів масової інформації (далі – ЗМІ) висловлюваннями дотичних до деномінації осіб, вірян цієї конфесії, дослідників, істориків, журналістів тощо. Здебільшого імідж будь-якої конфесії, Церкви адвентистів сьомого дня також, коливається від позитивного до негативного, хоча важливим є формування саме позитивного іміджу даної установи, чим і опікуються її прибічники.

Мета статті. Тому актуальним буде з'ясування того, яким є імідж Церкви адвентистів сьомого дня, джерел його формування на сторінках українських ЗМІ.

Ключові дефініції дослідження. Засоби масової інформації в сучасному українському суспільстві є впливовою силою. Вони, з одного боку, інформують соціум, ознайомлюють його з подіями, які відбуваються, з іншого ж – переконують та потужно впливають на формування громадської думки, життєвих цінностей людей, їхнього світосприйняття. У цьому контексті акцентуємо, що спільнота (релігійна деномінація) мислить образами. За словами французького вченого Г. Лебона, «натовп, здатний мислити тільки образами, сприймає лише образи. Не факти самі собою вражають народну уяву, а те, яким чином вони розподіляються і представляються натовпу» [1]. У «Глумачному словнику» за редакцією С. Ожегова поняття «образ» має декілька тлумачень: «1. У філософії: результат та ідеальна форма відображення предметів і явищ матеріального світу у свідомості людини; 2. Вигляд (створити щось за своїм виглядом і схожістю); 3. Живе, наочне уявлення про когось; 4. У мистецтві: узагальнене художнє відображення дійсності, вбране у форму конкретного індивідуального явища; 5. У художньому творі: тип, характер; 6. Порядок, напрям чого-небудь, спосіб життя» [2]. З моменту створення образ стає самостійним і не контролюється. Саме за допомогою образу людина уявляє той чи інший предмет, особу, явище. У неї виникають відповідні асоціації, пов'язані з ними. З поняттям образу пов'язане поняття іміджу. У багатьох визначеннях він тлумачиться через образ: «Імідж – це певний синтетичний образ, який складається у свідомості людей стосовно конкретної особи, організації чи іншого соціального об'єкта, містить у собі значний об'єм суб'єктивної інформації про об'єкт сприйняття і спонукає до певної соціальної поведінки» [3].

Виклад основного матеріалу. На початку зазначимо, що імідж адвентистів сьомого дня є неоднозначним і досі ще не сформований належним чином в українському суспільстві. Одними з найпотужніших засобів формування образу будь-чого, образу церкви також,

є засоби масової інформації. Саме вони повідомляють соціум про ті чи інші факти із життя адвентистів, надають їм позитивної чи негативної конотації. Засоби масової інформації світського та релігійного спрямування переважно інформативно висвітлюють ті чи інші події, тому вважаємо за потрібне дослідити, який образ цієї протестантської церкви постає у свідомості людей унаслідок певних іміджевих характеристик, адже, за словами І. Сідорської, «імідж – це акцент на цілях, стратегії, тактиці, ресурсах формування, тоді як образ – результат формування тих чи інших якостей об'єкта» [4]. Ю. Бокоч зазначає, що «образ є першочерговим, імідж – наслідок роботи з образом» [5]. Зазвичай імідж поділяють на внутрішній (сприйняття представниками громади тих подій, що відбуваються всередині неї) та зовнішній (сприйняття суспільством чи ЗМІ тих подій, що відбуваються всередині общини), а також на позитивний та негативний. Зокрема, на сайті інформаційного агентства УНІАН про адвентистів сьомого дня згадується в рубриках «Інші релігії», «Політика», «Держава» тощо.

Так, з матеріалу з назвою «Українські адвентисти приєдналися до кампанії проти куріння кальяну» [6] дізнаємося про шкоду, якої завдає людям куріння кальяну. Тут згадується передусім про ініціативу участі в інформаційній соціальній кампанії адвентистів сьомого дня, які дотримуються здорового способу життя. У цьому повідомленні формується позитивний імідж цієї громади, оскільки підкреслюються ті пріоритети, яких дотримуються її представники. Окрім того, ця замітка супроводжується посиланням на її сайт, де розміщені мотиваційні матеріали проти цієї згубної звички, але потенційного його відвідувача автоматично переносить на сторінку Міністерства охорони здоров'я, де цей матеріал не відображається. Заголовок стилістично нейтральний, оскільки має інформативний характер. У вербальній частині ми не спостерігаємо лексем з експресивною або оціночною семантикою, що свідчить про нейтральне ставлення до фактажу. Це повідомлення супроводжується візуалізацією: фото, на якому зображено представника адвентистів на тлі плакатів. На ньому ми можемо побачити застереження щодо небезпеки куріння кальяну. Людина, яка виголошує доповідь, скромно та зі смаком одягнена, що апріорі викликає повагу до її особи. Через образ цієї людини читач робить висновок про адвентистів сьомого дня, який, найвірогідніше, буде позитивним.

Наступний матеріал називається «Українські адвентисти вшанували пам'ять жертв Голокосту» [7]. У ньому увага акцентується на шанобливому ставленні представників цієї конфесії до євреїв, що вказує на толерантне ставлення адвентистів до інших народів та їхніх релігій. У проповіді пастора Станіслава Носова містяться слова підтримки і любові до своїх одновірців, що вказує на спокій та злагоду всередині цієї общини. Робиться акцент на тому, що вони згадують про минуле не лише своєї спільноти, а й про тих, хто несправедливо постраждав

від жорстокості та насильства. Матеріал нейтральний, але водночас сприяє позитивному формуванню іміджу цієї конфесії.

Ці й інші публікації, як-от: «У Білорусі створена міжконфесійна комісія для спільного перекладу Біблії» [8], «На Київщині протестанти відсвяткували національний День Біблії» [9], «На Закарпатті адвентисти сьомого дня відсвяткували День подяки» [10], «У Слов'янську адвентисти реалізували молодіжний соціальний проєкт» [11], «Переобраний керівник всесвітньої Церкви адвентистів сьомого дня» [12], належать до інформаційних жанрів, переважно замітки, стосуються висвітлення окремих моментів із життя адвентистів сьомого дня. Їхні заголовки є нейтрально забарвленими, оскільки лише повідомляють факти. Ці матеріали супроводжуються фотоілюстраціями, унаслідок ознайомлення з якими в читача формується позитивне ставлення до представників цієї протестантської течії: охайно одягнені, ведуть здоровий спосіб життя, усміхнені, це характеризує їх як людей переважно врівноважених, цілеспрямованих та здорових.

Публікація «Про підсумки поїздки делегації Ради Церков до Нідерландів» подана у вигляді інтерв'ю зі Станіславом Носовим – керівником Церкви адвентистів сьомого дня. Ця людина уособлює образ українських адвентистів, а саме: терпимість стосовно інших людей, толерантність, повагу до думки українського народу. Позитивну характеристику представників цієї протестантської віри в матеріалі дав посол України в Королівстві Нідерландів О. Горін: «Я знаю, що адвентисти дотримуються Божих Заповідей, це дуже цінно для суспільства» [13].

Також у ЗМІ є замітки на зразок «10 звичок, які допоможуть дожити до 100 років», у цій та подібних часто проговорюється, що невживання алкоголю, тютюну, наркотиків та ведення активного способу життя допомагає людині не лише краще себе почувати, але й дожити до глибокої старості у здоровому глузді та здоровому тілі. Навіть більше, в американських ЗМІ є стаття під назвою «Живіть, як адвентисти сьомого дня», де в контексті зазначено, щоб довго жити, треба дотримуватися принципів здорового способу життя, які практикуються адвентистами. Як результат, можемо зазначити, що здоровий спосіб життя є візитною карткою цієї конфесії і сприяє формуванню позитивного зовнішнього іміджу Церкви не лише в Україні, але й у світі.

Оскільки система здорового способу життя адвентистів найменше піддається критиці у ЗМІ, то незначна кількість негативних коментарів жодним чином не руйнують, а навпаки, формують позитивний імідж адвентистів, дають гарний посил, на який можна рівнятися іншим. Імовірно, це пов'язано з тим, що сучасність спрямована більше на збереження здоров'я, ніж на всюдозволеність заради миттєвого задоволення.

Також досить ґрунтовною є стаття «120 років адвентизму в Західній Україні: походження доктрин – в <...> Едемському саду?», присвячена

ювілеям, які адвентисти сьомого дня відзначили у 2009 р.: 120-річчя Церкви в Західній Україні, 100-річчя першої Церкви в Галичині та 90-річчя першої львівської громади. У ній відтворено історичний шлях становлення цієї конфесії на західноукраїнських землях. Автором публікації М. Балаклицьким формується позитивний імідж її вірян, оскільки «вони (адвентисти сьомого дня) відвідують дитбудинки й сиротинці, тюрми й військові частини, пропагують здоровий спосіб життя серед дітей і дорослих через виставки, освітні програми, спортивні змагання» [14].

Цілком нейтральне забарвлення мають публікації «Число релігійних громад в Угорщині збільшилося удвічі», а також «Сімферопольська міськрада відмовилася виділити землю УПЦ КП», оскільки в них подається лише фактаж щодо повсякдення адвентистів сьомого дня. Жодних оціночних лексем у тексті немає.

Однак, наприклад, на сайті Українського незалежного інформаційного агентства новин містяться матеріали, які формують негативний імідж представників цієї віри. Наприклад, у невеличкій замітці «83,5 українців вважають себе православними» акцент робиться на тому, що «83,5% українців за віросповіданням відносять себе до православ'я. Протестанти, лютерани, п'ятидесятники, адвентисти, баптисти й інші православні секти набирають усього 3% прихильників» [15]. Порівняння різних релігій досить негативно позначається на їхньому іміджі, окрім того, автор публікації називає протестантські церкви «сектами», це стосується й адвентистів сьомого дня. Акцентуацією на ці дані автор знижує та нівелює роль представників інших релігій в Україні, упереджено їх характеризує.

На сайті «ТСН» розміщено публікації з різними поглядами щодо діяльності адвентистів сьомого дня. Так, в одній із перших – «Реформація – втрачений шанс українців», розміщеній у рубриці «Блоги», її автор намагається проаналізувати, що Україна втратила для свого суспільно-економічного розвитку, коли не зважала на приклад успішних країн, які сформували свою економіку на принципах протестантської етики. Цей матеріал безпосередньо присвячений адвентистам. У ньому Петро Кралюк розвіює негативний міф про протестантів, що склався в уяві багатьох українців, які неоднозначно ставляться до них: з одного боку, сприймають «як відповідальних, трудолюбивих людей, а з іншого – виявляємо на побутовому рівні певну неприязнь, оскільки їх інколи образливо називають «штундами» [16]. Автор акцентує, що країни, де було затверджено протестантизм (Німеччина, Англія, США, Скандинавія), із часом стали на шлях динамічного суспільно-економічного розвитку, оскільки саме в них розвивалися капіталістичні відносини. Саме у протестантизмі спостерігається відповідальне ставлення до праці. В уяві читачів одразу постає позитивний образ людей, які є цілеспрямованими та трудолюбивими. У цих країнах-лідерах представники різних класів не цураються

будь-якої роботи, розвивають книжкову культуру, раціонально сприймають дійсність. Автор наголошує на тому, що до деяких реформаційних цінностей могли б звернутися українські церкви, оскільки «це й «жива», а не формалізована релігійність, і шанування книжності, зокрема рідною мовою, і культ праці» [16].

Інакше кажучи, таке ставлення до протестантів, зокрема до адвентистів сьомого дня, загалом вказує на позитивне осмислення їхніх дій. Як наслідок, праця Петра Кралюка спонукує до толерантного і неупередженого ставлення до протестантів та їхнього стилю життя. Також зазначимо, що заголовок публікації «Реформація – втрачений шанс українців?» є експресивним, де автор свої почуття намагається передати адресантові. Вона звучить як питання/твердження, що впливає на читача, який починає сумніватися, чи втратив він щось, чи ні. У ставленні до адвентистів Петро Кралюк використовує нейтральну лексику і загалом підбиває підсумок, що «Реформація – <...> важливе явище європейської культури», «країни, де утвердився протестантизм, залишаються світовими лідерами» [16].

Автор використовує протиставлення: «у протестантських країнах заможні люди не цураються «чорної роботи», чого не скажеш про наше «православне суспільство», «у протестантських країнах є розвинутою книжкова культура <...> Скільки книг у рік видається на одного українця? І скільки українець купує книг? Буквально одиниці. Це не йде ні в яке порівняння із країнами, де панує протестантизм», «люди (протестанти) раціоналістично ставляться до життя», а «українці – інтуїтивісти, що в нас панує «душевність», а істинною українською філософією є «філософія серця»» [16].

Отже, ця публікація формує позитивний імідж протестантів, що має, звісно, вплинути на свідомість людей і починати дещо трансформувати образ адвентистів у позитивному напрямі. Фактично, це один із небагатьох матеріалів, представлених на сайті «ТСН», що стосується адвентистів, у позитивному ракурсі.

Водночас у низці публікацій простежується дещо упереджене, навіть негативне ставлення до адвентистів. Наприклад, у повідомленні «У Києві секта саєнтологів маскується під курси англійської» увага акцентується на діях саєнтологів, які відкрили курси іноземних мов, «на яких слухачів зомбують, вимагаючи у них гроші», з посиланням на жителів Києва, але їхні імена не називаються, що змушує сумніватися в достовірності цих слів. Негативний посил є наскрізним у цьому повідомленні: «секта», «звинувачення в махінаціях», «ідея саєнтологів екстремістська, пропагує насильство», адепти «некваліфіковано втручаються у свідомість» [17], у заголовку звучать негативні конотації «секта», «маскується». У цьому контексті згадується про адвентистів, що вони використовують такі прийоми залучення людей до церкви, пропонують для переказів, дискусій потрібні їм тексти. Тому журналісти формують негативне, упереджене ставлення до адвентистів,

подача інформації «під одну гребінку» негативно впливає на імідж представників цієї протестантської церкви.

Негативне ставлення ми бачимо у відеорепортажі «Небажане сусідство», де повідомляється, що забудовник потайки продав приміщення для Церкви адвентистів сьомого дня. Сам репортаж починається словами «жертвами небажаного сусідства називають себе жителі елітної багатоповерхівки», яких агітують до протестантської віри, ремонтні в підвалі призвели до тріщин у квартирах та під'їздах. Самі мешканці називають цю організацію сектою, вказують, що бояться за власних дітей, планують найняти охорону, щоб стежити за будівлею. Як бачимо, ця публікація сприяє формуванню негативного іміджу Церкви адвентистів сьомого дня, оскільки робиться акцент на тому, що адвентист не афішує себе, а ніби приховується. Ці дії оцінюються читачами негативно. Помічаємо в цьому матеріалі зміщення фокусів уваги аудиторії шляхом «показу» лише негативних фактів, а все інше замовчується. Сам заголовок має лексеми з оціночною семантикою «небажане сусідство», пробуджує в аудиторії певні емоції щодо протестантів, ужито слова зі зневажливою конотацією: «їхні піснеспіви, їхні обряди» [18].

Нейтральне забарвлення притаманне замітці «На Донеччині п'яні хулігани побили адвентистів». У ній ідеться про побиття вірян Церкви адвентистів сьомого дня, викладається лише фактаж, уживається емоційно нейтральна лексика. Унаслідок цього в читача складається враження несправедливості, якої зазнали віряни. Щоб акцентувати на цьому увагу, автор використовує емоційно забарвлену лексику щодо групи людей, які вчинили злочин: «п'яні хулігани», «дебошири», що свідчить про засудження автором такого зневажливого ставлення молодих людей на підпитку, яких не зупинила служба у храмі.

На сайті «Кореспондент» небагато публікацій про адвентистів сьомого дня. У 2003–2019 рр. оприлюднено лише 5 публікацій, з них деякі вказують на вияви дискримінації стосовно адвентистів. Так, у матеріалі «У ДНР конфіскували будівлю Церкви адвентистів» [19] ідеться про несправедливість із боку місцевої влади, яка конфіскувала і передала у власність комунального підприємства «Простір» будівлю молитовного будинку Церкви адвентистів сьомого дня, навіть не попередила громаду і не забезпечила можливості забрати власне майно. Це вказує на неповагу місцевої влади до представників цієї протестантської течії. Про це також свідчать скріншоти із соціальних мереж, із яких ми дізнаємося, що їх не хочуть слухати, «забанили». Висвітлення цієї події журналістами ніби є нейтральним, оскільки вони повідомляють факти. Про це, зрештою, свідчить заголовок. Але цей фактаж переважно негативно впливає на сприйняття в соціумі адвентистів, оскільки складається враження, що до них ніхто не прислухається, не вважає за потрібне з ними радитися, тобто у ЗМІ формується зовнішній імідж цих людей як таких, кого можна образити.

З посиланням на агентство France Presse в інтернет-виданні «Кореспондент» було розміщено статтю з негативним забарвленням щодо християн-протестантів. Заголовок цієї публікації містить лексеми з експресивною семантикою «Вигнання диявола у Франції. Чотирьох екзорцистів судитимуть за тортури» [20], він спрямований вплинути на читача і змотивувати перейти за цим посиланням. Водночас до неї додано ілюстрацію французького собору Нотр Дам у зимовий період, що створює атмосферу таємничості, непередбачуваності та зловісності.

У розширеній замітці акцент робиться на тому, що колишніми членами Церкви адвентистів сьомого дня було викрадено дівчину, до якої вони застосовували тортури: прив'язали до хреста й утримували її в такому стані протягом тижня. І лише в останньому реченні офіційними представниками Церкви було прокоментовано, що цих «мучителів» виключили із громади ще рік тому, наголошено на тому, що «їхнє вчення не визнає екзорцизму в таких формах» [20]. Упродовж усього повідомлення вживаються такі емоційно забарвлені слова та вирази, як: «жертва», «мучителі», «вселення диявола», хлопець взяв на себе «священну місію» і вважає себе «пророком». Унаслідок цього в читача може скластися упереджене ставлення до адвентистів сьомого дня, які в його уяві постають жорстокими, неадекватними людьми та використовують жорстокі середньовічні методи. Такий зовнішній негативний імідж сформовано у французьких ЗМІ і, на жаль, поширюється в українському інформаційному просторі, що негативно впливає на свідомість українських громадян та їхнє ставлення до представників цієї протестантської церкви.

У статті «DW: Альтернативна служба. Невикористаний потенціал» про адвентистів сьомого дня говорять у контексті проходження українцями військової служби, зокрема альтернативної, яка дозволяє працювати в лікарнях, природоохоронних організаціях чи комунальній сфері, якщо це суперечить їхнім релігійним переконанням. Як зазначається у статті, «молода особа має належати до конкретних релігійних організацій, зокрема: Свідків Єгови, адвентистів сьомого дня, адвентистів-реформістів, християн віри євангельської, баптистів тощо» [21]. Загалом, героя статті схарактеризовано з позитивного боку, як людину відповідальну, старанну, яка піклується про свою матір, зрозуміло, що це не може не позначитися на позитивному образі адвентистів сьомого дня.

Аналогічно в переліку різних релігійних організацій, як-от мормони, та тих, що заборонені в низці країн, згадується про адвентистів сьомого дня в публікації «У Сімферополі УПЦ КП відмовили у виділенні землі під храм» [22]. Акцент у ній робиться на тому, що влада не виділила місця під будову Українській православної церкві Київського патріархату, хоча до цього виділяла землю під будови храмів інших конфесій.

Адвентисти сьомого дня також мають власні засоби масової інформації, одним із яких є сайт «Українська уніонна конференція (Церква адвентистів сьомого дня)». Публікації цього ЗМІ формують позитивний внутрішній і зовнішній імідж цієї Церкви. Однією з останніх його публікацій є «Львівські адвентисти провели урочисте служіння 110-річчя проголошення євангельської вістки», яка ніби узагальнює роботу адвентистів, показує, чим вони займаються, як себе поводять, яка атмосфера всередині цих громад. У статті акцентується на тому, що адвентисти цінують свою історію, всіляко намагаються з'ясувати та проаналізувати дійсні історичні факти про заснування та розвиток Церкви. Окрім того, наголошується, що «служіння, яке відбувалося, супроводжувалося співом молодіжного хору Західної конференції, що налічував близько 60 осіб, а першу пісню співав молодіжний хор разом із дітьми, які приєдналися до прославлення Бога в цей святковий день» [23]. У багатьох публікаціях наголошується на вдячності цих людей Богові, на фото вони постійно виглядають усміхненими та радісними, що свідчить про спокійну атмосферу в цій общині. Приклади: «У Луцьку відзначили Свято Подяки» [24], «200 вірян зібрало Свято Подяки в адвентистській церкві Івано-Франківська», «Свято жнив в Українському гуманітарному інституті» тощо.

Окрім того, постійно з'являються матеріали, у яких віряни-адвентисти можуть знайти відповіді на питання, пов'язані з їхньою вірою, як-тот: «Як молитися, щоб вирішити проблему: сім принципів молитви у важкій ситуації?», «Що писала Елен Уайт про використання хреста в оформленні молитовних будинків?», з питаннями, які є неприйнятними для їхньої віри: «Хелоуїн. Як диявол входить через гарбуз у твоє життя?», «У Чернівцях заборонили ЛГБТ-спільноту» тощо.

Про те, що адвентисти не забувають своєї історії, постійно працюють над її об'єктивним відтворенням, свідчать такі публікації: «Дослідники говорять, що «Субота спадщини» фокусується на минулому, щоб сформуванати майбутнє», де йдеться про внесок адвентистів у процес збереження власної історії, «До Дня Реформації в Чернівцях зібралися за круглим столом філософи, журналісти, депутати і політолог», «Основні етапи становлення та розвитку креаціоністської доктрини в Церкві адвентистів сьомого дня». Окрім того, це ЗМІ виконує свою інформативну функцію та тлумачну: «Яке значення має Томос і Автокефалія для нашої країни, для християн, в тому числі протестантів?», «Молодіжна газета «Флешка» № 6 (2019)», «Довгоочікувана новинка – жіночий журнал «Маргарита» № 2» тощо.

З релігійних засобів масової інформації варто звернути увагу на сайт RISU (Релігійно-інформаційна служба України) – інформаційний портал про релігію в Україні, де вміщуються новини, аналітичні статті та коментарі про адвентистів сьомого дня. На сайті можемо знайти інформацію в рубриці «Протестанти» («Адвентисти»). Переважно тут публікуються такі матеріали, які дозволяють сформуванати в уяві читача

загальний образ адвентистів. Із цих публікацій дізнаємося про те, чим вони займаються, як себе поведуть у соціумі. Цей образ більше пов'язаний із тим, що адвентисти присвячують себе благодійній діяльності. Як приклад можемо навести декілька публікацій, у яких про це мовиться («Адвентисти відкрили на Тернопільщині центр реабілітації дітей з інвалідністю» [25]). Зі статті «П'ять мільйонів доларів жертвам війни на Сході: адвентисти відзвітували про свою благодійну діяльність» ми можемо дізнатися про благодійну організацію «ADRA Україна» [26], яка надавала допомогу різним верствам населення, як-от: відновлення житла, роздача питної води, водопостачання в соціальні заклади, допомога дітям із малозабезпечених сімей тощо.

У багатьох публікаціях акцентується увага на тому, що адвентисти постійно допомагають нужденним людям. Наприклад, у повідомленні «ADRA допомагає тисячам постраждалих від землетрусів на Філіпінах» ідеться про адвентистське гуманітарне агентство, яке допомагає постраждалим після декількох підземних поштовхів на острові, ризикує водночас своїм життям [27], або «ADRA Ukraine встановлено систему очищення питної води в селі Лебединське Волноваського району», «Сьогодні в село Гранітне ADRA Ukraine доставлено 850 бутлів питної води». У рамках флантропічного змісту публікації адвентистів характеризуються як такі, що не залишають одновірців напризволяще, не відвертаються від них у критичних ситуаціях. Так, у статті «Церва адвентистів сьомого дня починає глобальну молитовну кампанію “Pray4Burundi”» [28] розповідається про арешт президента Уїона Ламека Баришинга дорогою на зустріч у Східний Центрально-Африканський дивізіон в Найробі (Кенія), через це Тед Н.С. Вільсон, президент Всесвітньої церкви адвентистів сьомого дня, закликав молитися за членів Адвентистської церкви в Бурунді.

Одним із пріоритетів адвентистів є здоровий спосіб життя, до якого вони закликають усіх людей. Так, у публікаціях «Як зберегти здоров'я у великому місті?» [29], «У смт Горностаївка пройшла виставка здоров'я і вечір відпочинку, в арт-кав'ярні» увага зосереджена на нових технологіях, задіяних у царині медицини, а також на піклуванні про представників своєї общини. Саме про це розповідається у статті «Адвентисти – спеціалісти у сфері комунікації зустрілися для розвитку, натхнення та встановлення контактів», «Оздоровчому комплексу «Буковинська черешенька» – 10 років», «Роман Павляк. Я Господь, цілитель твій. Біблейський путівник до здорового життя з надлишком».

Адвентисти переймаються і майбутнім своєї церкви, особливо дітей, про що свідчать такі статті: «Слідопитська вікторина пройшла в Одесі» [30], «У жовтні в Харкові пройшло 10 зустрічей молодіжної програми «Рестарт»» [31], «У Миколаєві успішно розвивається служіння адвентистських студентів», «Діти і наркотики: як запобігти проблемі», «Слово надії для дітей у кризових родинях», «Дебют

першокурсників в Українському гуманітарному інституті», «Тиждень наук в адвентистській загальноосвітній школі «Досвітня зоря». Київ, жовтень 2019 р.». Беручи до уваги принцип «негативна згадка у ЗМІ краще, ніж тишина», адвентисти продовжують активно формувати власний інформаційний імідж за допомогою створення та тиражування інформації про діяльність власної церковної організації.

Проте окреслення образу релігійної деномінації, а саме Церкви адвентистів сьомого дня, на основі інформації, викладеної в ЗМІ, потребує аналізу думок декількох сторін: деякі з них є дотичними до адвентистів, а деякі лише опосередковано стикалися з ними. Тому для повноти представлення образу адвентистів необхідно звернути увагу на думку інших протестантів про адвентизм загалом, на ставлення до адвентистів та їхньої діяльності православної церкви, яка домінує за кількістю вірян в Україні, на думку колишніх адвентистів і причини їхнього виходу із цієї деномінації, на оцінку адвентизму, представлену нерелігійними / світськими дослідниками.

Висновки і пропозиції. Отже, на основі проаналізованих публікацій, оприлюднених засобах масової інформації України, можемо зробити висновки, що суспільство досить неоднозначно ставиться до адвентистів. Про це свідчить аналіз публікацій провідних українських медіа: *УНІАН*, *ТСН* та *Кореспондент*. Через це таким неоднозначним є ставлення до адвентистів у суспільстві. Найявні в українському інформаційному просторі позитивні, негативні та нейтральні матеріали, які сформували зовнішній імідж адвентистів, з одного боку, як прихильників здорового способу життя, які толерантно ставляться до інших народів та релігій, займаються благодійними справами та допомагають нужденним, з іншого боку, через постійне вживання слів із негативним забарвленням («секта» тощо), в уяві пересічного громадянина, який володіє недостатньою інформацією щодо релігійних віросповідань, вимальовується образ чогось незрозумілого, жакливого, чужерідного, що може зашкодити його життю та здоров'ю. Релігійні медіа формують на своїх сайтах переважно позитивний внутрішній і зовнішній імідж Церкви адвентистів сьомого дня, що дещо однобоко характеризує адвентистів, які постають в уяві суспільства дещо ідеалізованими, що може викликати недовіру до цього віросповідання, тому потрібен баланс думок та неупереджене ставлення у висвітленні тієї чи іншої події, що проходить у громадах Церкви адвентистів сьомого дня в Україні.

Список використаної літератури

1. Лебон Г. Психология народов и масс. Санкт-Петербург : Макет, 1995. Кн. II. 78 с.
2. Ожегов С. Толковый словарь русского языка. 41 089 словарных статей. 1992. URL: <http://ozhegov.info/slovar/>.
3. Шепель В. Имиджология. Как нравиться людям. Москва : Народное образование, 2002. 644 с.

4. Сидорская И. «Образ» или «имидж» страны: что репрезентируют СМИ. *Электронная библиотека БГУ*. 2015. URL: <https://elib.bsu.by/handle/123456789/123210>.
5. Бокоч Ю. Імідж, образ та бренд міста як компоненти територіального маркетингу. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2016. № 49. С. 174–184.
6. Українські адвентисти приєдналися до кампанії проти куріння кальяну. 2018. URL: <https://religions.unian.ua/otherreligions/10336452-ukrajinski-adventisti-priyednalasya-do-kampaniji-proti-kurinnya-kalyanu.html>.
7. Українські адвентисти вшанували пам'ять жертв Голокосту. *УНІАН*. 2018. URL: <https://religions.unian.ua/otherreligions/2376367-ukrajinski-adventisti-vshanuvati-pamyat-jertv-golokostu.html>.
8. У Білорусі створена міжконфесійна комісія для спільного перекладу Біблії. *УНІАН*. 2018. URL: <https://religions.unian.ua/otherreligions/2364027-u-bilorusi-stvorena-mijkonfesiyna-komisiya-dlya-spilnogo-perekladu-bibliji.html>.
9. На Київщині протестанти відсвяткували національний День Біблії. *УНІАН*. 2017. URL: <https://religions.unian.ua/otherreligions/2257069-na-kijivschini-protestanti-vidsvyatkuvati-natsionalniy-den-bibliji.html>.
10. На Закарпатті адвентисти сьомого дня відсвяткували День подяки. *УНІАН*. 2017. URL: <https://religions.unian.ua/otherreligions/2178076-na-zakarpatti-adventisti-somogo-dnya-vidsvyatkuvati-den-podyaki.html>.
11. У Слов'янську адвентисти реалізували молодіжний соціальний проєкт. *УНІАН*. 2017. URL: <https://religions.unian.ua/otherreligions/2037284-u-slovjansku-adventisti-realizovali-molodijniy-sotsialniy-proekt.html>.
12. Переобраний керівник всесвітньої Церкви адвентистів сьомого дня. *УНІАН*. 2015. URL: <https://religions.unian.ua/otherort/1097364-pereobraniy-kerivnik-vsvesvitnoji-tserkvi-adventistiv-somogo-dnya.html>.
13. Про підсумки поїздки делегації Ради Церков до Нідерландів. *УНІАН*. 2016. URL: <https://religions.unian.ua/dialogue/1317679-pro-pidsumki-pojizdki-delegatsiji-radi-tserkov-do-niderlandiv.html>.
14. Балаклицький М. 120 років адвентизму в Західній Україні : походження доктрин – в <...> Едемському саду? *УНІАН*. 2009. URL: <https://religions.unian.ua/holidays/263321-120-rokiv-adventizmu-v-zahidniy-ukrajini-pohodjennya-doktrin-v-edemskomu-sadu.html>.
15. 83,5 українців вважають себе православними. *УНІАН*. 2012. URL: <https://religions.unian.ua/orthodoxy/620570-835-ukrajintiv-vvajayut-sebe-pravoslavnimi.html>.
16. Кралюк П. Реформація – втрачений шанс українців? *ТСН*. 2016. URL: <https://tsn.ua/blogi/themes/politics/reformaciya-vtracheniy-shans-ukrayinciv-740710.html>.
17. У Києві секта саєнтологів маскується під курси англійської. *ТСН*. 2013. URL: <https://tsn.ua/kyiv/v-kiyevi-sekta-saentologiv-maskuyetsya-pid-kursi-anglijskoyi-283876.html>.
18. Адвентисти сьомого дня. *ТСН*. 2009. URL: <https://tsn.ua/video/video-novini/adventisti-somogo-dnya.html>.
19. У ДНР конфіскували будівлю Церкви адвентистів. *Кореспондент*. 2016. URL: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/3785225-u-dnr-konfiskuvaty-budivluiserkvy-adventystiv>.

20. Вигнання диявола у Франції. Чотирьох екзорцистів судитимуть за тортури. *Кореспондент*. 2013. URL: <https://ua.korrespondent.net/world/1612481-vignannya-diyavola-u-franciyi-chotiroh-ekzorcistiv-suditimut-za-torturi>.

21. DW: Альтернативна служба. Невикористаний потенціал. *Кореспондент*. 2013. URL: <https://ua.korrespondent.net/dw/1537220-dw-alternativna-sluzhba-nevikoristanij-potencial>.

22. У Сімферополі УПЦ КП відмовили у виділенні землі під храм. *Кореспондент*. 2010. URL: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/1119803-u-simferopoli-upc-kr-vidmovili-u-vidilenni-zemli-pid-hram>.

23. Гутей Г. Львівські адвентисти провели урочисте служіння 110 річчя проголошення євангельської вістки. *Українська уніонна конференція церкви АСД*. 2019. URL: <https://uuc.adventist.ua/lvivski-adventysty-provely-urochyste-sluzhynnya-110-richchya-progoloshennya-yevangelskoyi-vistky/>.

24. У Луцьку відзначили Свято Подяки. *Українська уніонна конференція церкви АСД*. 2019. URL: <https://info.adventist.ua/u-lutsku-vidznachyly-svyato-podyaky/>.

25. Адвентисти відкрили на Тернопільщині Центр реабілітації людей з інвалідністю. *RISU*. 2018. URL: https://risu.org.ua/ru/index/all_news/protestants/adventist/72898/.

26. П'ять мільйонів доларів жертвам війни на Сході: адвентисти відзвітували про свою благодійну діяльність. *RISU*. 2019. URL: https://risu.ua/p-yat-mln-dolariv-zhertvam-viyini-na-shodi-adventisti-prozvituvali-pro-svoyu-blagodiynu-diyalnist_n100125.

27. ADRA допомагає тисячам постраждалих від землетрясення на Філіппінах. *Українська уніонна конференція церкви АСД*. 2019. URL: <https://info.adventist.ua/adra-pomogaet-tysyacham-postradavshyh-ot-zemletryasenyj-na-fylyppynah/>.

28. Церковь адвентистов сьомого дня починає глобальну молитвенную кампанію #Pray4Burundi. *Українська уніонна конференція церкви АСД*. 2019. URL: <https://info.adventist.ua/tserkov-adventystov-sedmogo-dnya-nachynaet-globalnuyu-molytvennuyu-kampanyuu-pray4burundi/>.

29. Як зберегти здоров'я у великому місті. *Українська уніонна конференція церкви АСД*. 2019. URL: <https://info.adventist.ua/yak-zberegy-zdorov-ya-u-velykomu-misti/>.

30. Калачинская Е. Следопытская викторина прошла в Одессе. *Українська уніонна конференція церкви АСД*. 2019. URL: <https://info.adventist.ua/sledopytskaya-vyktoryna-proshla-v-odesse/>.

31. В октябрі в Харькові пройшли 10 встреч молодежной программы «Рестарт». *Українська уніонна конференція церкви АСД*. 2019. URL: <https://info.adventist.ua/v-oktyabre-v-harkove-proshly-10-vstrech-molodezhnoj-programmy-restart/>.

Polumysna O. O., Kuryliak V. V. The image of the Seventh-day Adventist Church in the mass media of Ukraine

The article presents an analysis of the media image and image of the Seventh-day Adventist Church in the Ukrainian media. The authors analyzed information sites and resources belonging to secular media, religious information resources, and the Adventist denomination. It is concluded that Ukrainian society has a heterogeneous opinion about Adventists. This opinion is formed at the expense of the placed

materials in mass media on the basis of which it is possible to deduce positive, neutral and negative connotations. These materials shape and create the image of Ukrainian Adventists in society. As a result, it was established that during the period of Ukraine's independence, Adventists were able to form their own external image through social projects. On the one hand, this denomination is known as a supporter of a healthy lifestyle, people who are tolerant of other peoples and religions and people engaged in charitable activities. However, on the other hand, due to the constant use of words with a negative color and context, such as "sect", "stunts" and others, the image of something incomprehensible, horrible, alien that can harm human life and health emerges in the imagination of the average citizen. It is concluded that religious media form a predominantly positive internal and external image of Adventists, secular media through sensations represent Adventists as people with religious disabilities, and Adventists themselves try to show society that they can be useful in the social and charitable aspect. However, Ukraine's media need a balance of opinion on this denomination, as the unbalanced image of the denomination harms not only the denomination itself, but also the average reader who consumes conflicting information.

Key words: *Ukrainian Adventism, Protestantism, media image, image in mass media.*